

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīga

Datums skatāms laika zīmogā

Atzinums Nr.1-n
Par derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves kūdras atradnē „Ķirbas, Tīreļa purvs” ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) - dabas liegumu „Ķirbas purvs” novērtējuma ziņojumu.

Derīgs līdz 2018.gada 16.aprīlim

Paredzētās darbības ierosinātāja: SIA „*Compaqpeat*”, reģ. Nr.40003562596, adrese: “Pūces”, Rucavas pagasts, Rucavas novads, LV-3477 (turpmāk Ierosinātāja).

Novērtējuma ziņojuma izstrādātāja: SIA “*Vides eksperti*”, reģistrācijas Nr.40003820612, adrese: Ganību dambis 24D-317A, Rīga, LV-1005, tālr. 27507017 (turpmāk Izstrādātāja).

Paredzētās darbības nosaukums un iespējamās norises vietas: Derīgo izrakteņu (kūdras) ieguve kūdras atradnē “*Ķirbas, Tīreļa purvs*” (turpmāk Paredzētā Darbība) nekustamajā īpašumā “*Lejas Liepiņas*” (zemes vienības kadastra Nr.6484 004 0561) un “*Purva Liepiņas*” (zemes vienības kadastra Nr.6484 004 0562), kūdras atradnē “*Ķirbas, Tīreļa purvs*” (turpmāk Atradne), Rucavas pagastā, Rucavas novadā (turpmāk Darbības Vieta).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs): Paredzētās Darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) - dabas liegumu “*Ķirbas purvs*” novērtējuma ziņojums iesniegts Birojā 2014.gada 20.martā. Aktualizēts novērtējuma ziņojums (turpmāk Ziņojums) iesniegts 2014.gada 11.decembrī.

Atzinums izdots, pamatojoties uz likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk Novērtējuma likums) 4¹.panta (2)daļu un Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumu Nr.300 “Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000)” (turpmāk MK Noteikumi Nr.300) 40.punktu.

Informācija par ietekmēto Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000):

1. Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija (Natura 2000) – dabas liegums “*Ķirbas purvs*” (turpmāk Dabas Liegums) atrodas Rucavas novada Rucavas pagastā. Tā platība ir 1095 ha, bet īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk ĪADT) kods - LV LV0521800.
2. Dabas Liegums izveidots 1999.gadā Eiropas Savienības īpaši aizsargājamo biotopu - *kalķkaini zāļu purvi ar rūsgano melnceri, sūnu (augstie) purvi, kalķkaini zāļu purvi ar dižo aslapi, melnalkšņu slapjie meži, zāļu purvi ar dižo aslapi* - aizsardzībai. Teritorijā sastopamas

daudzas aizsargājamo augu sugas - *Buksbauma grīslis*, *Devela grīslis*, *ziemeļu grīslis*, *dižā aslake*, *Baltijas dzegužpirkstīte*, *Fuksa dzegužpirkstīte*, *purva dzeguzene* u.c. Saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (turpmāk ĪADT likums) - Dabas Liegums pieskaitāms B tipa aizsargājamām teritorijām, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.

3. Dabas vērtību saglabāšanos Dabas Liegumā nosaka specifiskie vides apstākļi un teritorijas veidošanās vēsture. Dabas Lieguma specifiskās floras vērtības saistītas ar kaļķainu augteņu esamību – kaļķainiem zāļu purviem un teritorijas atrašanos Piejūras ģeobotāniskajā rajonā, kam raksturīgs salīdzinoši maigāks klimats ar atlantiskām sugām piemērotākiem vides apstākļiem.
4. Attiecīgās Natura 2000 teritorijas (Dabas Liegums) standarta datu formā kā liegumu ietekmējošie faktori ar vidēju intensitātes līmeni novērtētas medības, taku izveide, mežu izciršana, kūdras ieguve, kā arī citas antropogēnas ietekmes. Atbilstoši Ziņojumam, faktori, kas jau pirms Paredzētās Darbības īstenošanas negatīvi ietekmē Natura 2000 teritorijā vai potenciāli ietekmējamā teritorijas daļā esošās dabas vērtības, ir pagājušā gadsimtā veiktie meliorācijas darbi. Tie ietekmējuši Dabas Lieguma teritoriju dažu simtu metru attālumā no meliorācijas grāvjiem. Susināšanas ietekmē uzlabojušies koku augšanas apstākļi, bet zemsedzē samazinājies mitrumu mīlošu augu sugu īpatsvars. Izveidojot Dabas Liegumu, tā teritorijā iekļautas arī agrāk sagatavotās kūdras Atradnes ugunsdrošības joslas ar dīķiem, kas šobrīd tieši robežojas ar Darbības Vietu. Minētās teritorijas ir pārveidotas cilvēka saimnieciskās darbības rezultātā.
5. Darbības Vietai tuvākie īpaši aizsargājama biotopi Dabas Lieguma teritorijā ir biotops 91D0* *purvaini meži*, kas robežojas ar Atradni, bet no Ziņojumā koriģētās ieguves teritorijas atradīsies ~50-100 m attālumā uz ziemeļaustrumiem no koriģētās Atradnes robežas, un biotops 7230 *kaļķaini zāļu purvi*, kas atrodas ~300m un lielākā attālumā uz dienvidrietumiem no Atradnes robežas. Aiz izmantotā smilšu karjera uz R no Atradnes (līdzīgā un lielākā attālumā) atrodas arī īpaši aizsargājamie purvu biotopi.
6. Dabas Liegumam nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Īss Paredzētās Darbības raksturojums:

1. Paredzētā Darbība ir kūdras ieguve Atradnē. Saskaņā ar Ziņojumu, Atradni un Darbības Vietu raksturo šādi apstākļi:
 - 1.1. Atradne kūdras ieguvei sagatavota jau pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados, izveidojot trīs kūdras ieguves laukus un uzsākot ieguvī. Šobrīd kūdras lauki pamesti, Atradnes teritorijā novērojami aizaugšanas procesi. Jaunākie izpētes darbi veikt laika posmā no 2008.-2012.gadam. Saskaņā ar Valsts vides dienesta 2013.gadā izsniegtu derīgo izrakteņu atradnes pasi kopējā izpētītā kūdras Atradnes platība ir 474,33 ha. N kategorijas kūdras krājumi izpētītajā teritorijā ir ~1,66 milj. tonnu. Darbības Vieta aizņem 53,8 ha no kopējās Atradnes teritorijas (divi Ierosinātajai piederoši zemes īpašumi 37 ha un 16,8 ha platībā). Kūdras lauki tajā aizņem 49,37 ha, kuros aprēķināti 142 tūkst.tonnu N kategorijas zemā tipa purva kūdras krājumi.
 - 1.2. Atradne izvietota ~ 5km attālumā no Papes ezera un ~10 km attālumā no jūras. Atradne ziemeļaustrumos un rietumos (pa meliorācijas grāvi) robežojas ar Dabas Liegumu, kas ir Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija Natura 2000.
 - 1.3. Tuvākās dzīvojamās mājas un apdzīvotās teritorijas atrodas ~1 km un lielākā attālumā no Atradnes. Tuvākais valsts galvenais autoceļš A11 Liepāja-Lietuvas robeža atrodas ~3 km uz rietumiem no Atradnes.

- 1.4. Atradne ir daļa no purva teritorijas, kas saistīta ar pārplūstošām, pārpurvotām un apgrūtinātās virszemes noteces teritorijām. Mūsdienu ģeoloģiskos procesus galvenokārt raksturo pārpurvošanās un/vai purvu degradācija. Tas saistīts reljefa pazeminājumu apgrūtinātās noteces teritorijā ar īpaši nelielu reljefa dabisko pazeminājumu un kvartāra nogulumu ģeoloģisko uzbūvi – neliela biezuma smilts slāņa sagulumu virs mālainiem nogulumiem ar vāji izteiktām filtrācijas īpašībām. Pārpurvošanās procesu intensitāte pēdējās desmitgadēs ir nedaudz mazinājusies vietās, kur veikti teritoriju nosusināšanas darbi.
2. Saskaņā ar Ziņojumu novērtētā Paredzētā Darbība ietver kūdras ieguvī ar gabalkūdras vai frēzkūdras ieguves metodi (frēzēšana ar mehānisko kūdras savācēju, gabalkūdras ieguve ar griešanas paņēmienu):
 - 2.1. Frēzkūdras paņēmiens (kūdras drupatu veidošanu iegulas virskārtā - 10-20 mm, dziļumā) sevī ietver frēzēšanu, frēzētā slāņa žāvēšanu, samazinot kūdras mitrumu līdz 40-50% (žūšana ilgst aptuveni 2 diennaktis). No lauka izžuvuši kūdra tie savākta bunkurā un novesta pie ceļa esošā atbērtnē. Frēzkūdras ieguves cikla laikā tiek veikta kūdras lauku frēzēšana, rušināšana, vālošana, savākšana un bērtņošana (krautnes izveidošana vajadzīgajā formā un augstumā), izmantojot speciālu tehniku.
 - 2.2. Gabalkūdras ieguves ar griešanas paņēmienu tehnoloģiskais risinājums paredz ~15 kg smagu jēlkūdras gabalu izrakšanu (izgriešanu) no 0,80 cm dziļa slāņa un žāvēšanu uz lauka, līdz to svars ir no 0,5 – 1 kg, izmantojot speciālu tehniku.
3. Novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori konstatējuši, ka Paredzētās Darbības realizācijai piemērotāka ir kūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmienu, jo gabalkūdras paņēmiens vairāk piemērots mazaizsūtīšanai (gaišās) kūdras ieguvei. Atbilstoši Atradnes izpētes datiem tajā raksturīga labi sadalījusies melnā jeb tumšā kūdra, kas ir irdena un drūpoša, turklāt atlikušais kūdras slānis Darbības Vietā nav pietiekami dziļš.
4. Kūdras ieguvī Atradnē plānots veikt pa ieguves laukiem (I, II un III lauks). Vispirms kūdras ieguvei plānots sagatavot I un II lauku, pēc tam III. Sākotnēji kūdras paredzēts iegūt visa I lauka platībā (16,8 ha) un daļā II lauka, pēc tā pilnīgas sagatavošanas ieguvei. Lielāko kūdras apjomu paredzēts iegūt Atradnes I un II laukā. III laukā kūdras ieguvī plānots veikt vēlāk, jo tā sagatavošanai nepieciešams veikt vairāk priekšdarbu; tajā atlikušais izstrādājamais kūdras slānis ir seklāks.
5. Ņemot vērā to, ka frēzkūdras ieguves ilgumu un apjomu ietekmē laika un kūdras žūšanas apstākļi, ieguvī paredzēts veikt no 15.maija līdz 15.septembrim. Ieguves sezonai noslēdzoties, kūdras laukus paredzēts noprolēt un (vajadzības gadījumā) atcelmot, lai, sākoties jaunajai sezonai, tie jau būtu sagatavoti ieguvei.
6. Ziņojumā uzskaitīti ieguvī raksturojošie parametri: plānotais kūdras ieguves ciklu skaits 1. un 2. gadā – 12 cikli, 3. un nākošajos gados – 15 cikli (par pamatu ņemot 106 kalendārās dienas); cikla vidējais ilgums – 2 dienas; frēzēšanas dziļums ciklā – 10-20 mm; savācamās kūdras nosacītais mitrums – 10%; rušināšanas skaits ciklā – 2 reizes; atkārtotā operācija frēzēšanai – 10%, rušināšanai - 20%; mehānismu darba aprēķina ilgums diennaktī pa darba veidiem: frēzēšana – 14h, rušināšana – 8h, savākšana – 14h, bērtņošana -21h; frēzēšanas slāņa mitums 1. un 2. gadā – 85%, 3. un turpmākajos gados – 82%. Ziņojumā norādīts arī plānotais ieguves apjoms - ~7000 m³ gadā pirmajos divos gados un ~10 000 m³ gadā sākot ar 3. gadu.
7. Kūdras pārstrādi paredzēts veikt Ierosinātajai piederošā kūdras pārstrādes cehā, kas atrodas Rucavā, ~3 km attālumā no Darbības Vietas. Pārstrādes cehā tiks veikta kūdras substrāta ražošana un kūdras fasēšana kūdras presēšanas iekārtā (70 un 250 l maisos). Ražošanas procesā, atkarībā no substrāta receptes, 10-30% apjomā tiks pievienota Atradnē iegūtā melnā

kūdra.

8. Kūdras ieguves lauku nosusināšana plānota dabiskās noteces ceļā, izmantojot jau esošos novadgrāvjus un kartu grāvju tīklu, kā arī nelielu jaunizveidotu grāvju posmu Atradnes ziemeļaustrumu daļā. Nosusināšanas sistēma Atradnē izveidota jau pirms 40 gadiem saskaņā ar Latvijas Valsts Meliorācijas Projektēšanas Institūta (LVMPI) 1974.gadā izstrādātu projektu. Bērtņu vietās un zem ceļu joslām ir ierīkota slēgtā drenāža. Uzsākot Paredzēto Darbību, plānots atjaunot jau esošo drenāžas sistēmu, attīrot esošos kartu un novadgrāvjus no liekā apauguma un atjaunojot slēgtās drenāžas darbību posmos, kas šobrīd nedarbojas. Papildus susināšanas darbi Atradnē nav paredzēti.
9. Ūdeņi, kas tiks savākti susinātājgrāvjos tiks novadīti uz meliorācijas grāvjiem ar izplūdi Atradnei blakus esošajā Līgupē. Lai novērstu kūdras smalko daļiņu nokļūšanu novadāmajos ūdeņos, paredzēts esošo novadgrāvju sistēmu aprīkot ar nosēdfiltiem, ko plānots regulāri tīrīt.
10. Teritorijas sagatavošanas darbi ietver: novadgrāvju apsekošanu un pārtīrīšanu; sīko koku nozāģēšanu un izvākšanu; kūdras lauku atcelmošanu; bojāto drenāžas cauruļu nomaiņu; meliorācijas sistēmas pārkārtošanu Atradnes ziemeļaustrumu daļā; ieguves lauku profilēšanu (virsmas sagatavošanu); apkārtnes sakārtošanu un saimniecisko objektu ierīkošanu. Teritorijas sagatavošanas gaitā noņemtos celmus, kokus un krūmus paredzēts novietot Atradnes malās, kurās netiks veikta kūdras ieguve, bet mazāk vērtīgie materiāli (krūmi un zari), tiks izmantoti ceļu remontam, kā arī šķeldas un kokšķiedras ražošanai, pievienojot kūdras substrātam. Ziņojumā minēts, ka nepieciešamības gadījumā uz lauka esošo apaugumu ar profilētāju atdalīs no kūdras slāņa, veidojot virskārtas valni, ko paredzēts pārvietot uz lauka malu, paralēli tehnoloģiskam ceļam un tas kalpos kā gatavās produkcijas krautnes pamats.
11. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētās Darbības īstenošanai nav nepieciešama jaunu infrastruktūras objektu izbūve vai rekonstrukcija. Iegūtās kūdras nogādāšanai uz pārstādes cehu tiks izmantots 2,1 km garš un ~4 m plats vietējas nozīmes grants ceļš, kas (iepriekš Vidussila kapiem) savienojas ar 1.šķiras autoceļu P113 „*Grobiņa-Bārta-Rucava*” (daļēji ar grants segumu, tālāk jau ar normālas kvalitātes asfalta segumu), bet pēc aptuveni 650 m uz 2.šķiras autoceļa V1221 „*Rucava-Pape*”. Kopējais maršruta garums no Darbības Vietas līdz pārstrādes ceļam ir ~3 km. Vietējās nozīmes grants ceļš no kūdras Atradnes 850m garā posmā šķērso arī Dabas Lieguma teritoriju. Kūdru pa izvēlēto maršrutu plānots izvest 3-4 reizes dienā.
12. Gatavās produkcijas transportēšanai no pārstrādes ceha paredzēts izmantot 1,1 km garu ceļa P113 posmu, kas savienojas ar valsts galveno autoceļu A11 „*Rucava-Liepāja*”.
13. Atradnē paredzēts nodarbināt 2-5 darbiniekus. Darbinieku vajadzībām paredzēts uzstādīt dzīvojamo vagoniņu un pārvietojamo tualeti. Dzeramo ūdeni paredzēts piegādāt fasētā veidā, tam paredzētās tvertnēs. Prognozētais sadzīves notekūdeņu daudzums ~1 m³ diennaktī.
14. Atkritumu apsaimniekošanu paredzēts nodrošināt atbilstoši atkritumu rašanās vietai un veidam. Bīstamie atkritumi – akumulatori, eļļas, filtri, apstrādes eļļas, kas radīsies remontējot un veicot tehnisko apkopi kūdras ieguves tehnikai, tiks savākti Ierosinātājai piederošajā kūdras pārstrādes cehā. Koksnes atkritumus (zari, celmi), kas radīsies no teritorijas sagatavošanas kūdras ieguvei, tiks izvesti no Atradnes un izmantoti dedzināšanai katlumājā vai pārstrādāti. Plānotais koksnes atkritumu apjoms, ~ 60 m³ no ha jeb ~ 3000 m³. Sadzīves atkritumus paredzēts savākt slēgtā tipa konteīneros ar tilpumu 0,24 m³. To izvešanai plānots noslēgt līgumu ar licencētu atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu.
15. Ņemot vērā to, ka iepriekš izveidotie Atradnes ugunsdzēsības baseini šobrīd iekļauti Dabas Lieguma teritorijā, kā viens no risinājumiem apsvērta Atradnes rietumu malā esošas

ūdenskrātuves (pamests karjers) izmantošana par ugunsdzēsības baseinu (minimālais tilpums 7000 m³). Ūdenstilpei iespējams piekļūt pa esošu ceļu ar apgriešanās laukumu. Cits risinājums ūdensguves avotam ugunsdzēsības vajadzībām - ūdens baseinu izveide Atradnes teritorijas austrumu malā, izstrādātajos kūdras laukos, kur jau šobrīd krājas ūdens (minimālais tilpums 14 000 m³). Saskaņā ar Ziņojumā norādīto informāciju precīzs ugunsdzēsības vajadzībām nepieciešamo krājumu daudzums un izvietojums tiks aprēķināts precizējot kūdras ieguves platību. Ūdensguves avoti ugunsdzēsības vajadzībām tiks marķēti ar atbilstošām norādēm un nepieciešamības gadījumā tiks aprīkoti ar mobilajiem motorsūkņiem. Ūdens dzēsšanas vajadzībām 10 m³ apjomā tiks uzglabāts arī ar traktoru pārvietojamā cisternā.

16. Lai izvairītos no aizdegšanās, ko var izraisīt Atradnes tehnika, to paredzēts aprīkot ar dzirksteļu slāpētājiem un ugunsdzēsamajiem aparātiem. Lai izvairītos no iegūtās kūdras paš aizdegšanās, regulāri tiks kontrolēta temperatūra kūdras grēdās, kā arī tās tiks veidotas nepārsniedzot lielumu 100×50×20 m un nodrošinot attālumu vienai starp otru ne mazāk kā 8 m. Vasaras sezonā tiek veiktas dežūras netālu esošajā uguns novērošanas tornī. Darbiniekus paredzēts instruēt un apmācīt ugunsdrošības jautājumos. Ugunsdrošības josla ap Atradni veidota 15-20 m plata. Tajā netiks uzglabāta iegūtā kūdra vai citi materiāli, kas viegli var aizdegties.
17. Rekultivācijas darbus paredzēts veikt, konsultējoties ar Dabas aizsardzības pārvaldi (turpmāk DAP) un vietējo pašvaldību. Darbības Vietas rekultivāciju paredzēts veikt, nodrošinot ainavas dabiskošanu, - nolīdzinot zemes vaļņus un aizberot grāvjus. Viens no iespējamajiem rekultivācijas veidiem - purva renaturalizācija (reģenerācija, renovācija), t.i. purvu (mitrāju) dabiska atjaunošanās. Tās rezultātā iespējams veicināt zemā tipa purva veģetācijas atjaunošanos un kūdras uzkrāšanos. Ziņojumā izvērtēts, ka šādu risinājumu iespējams īstenot, - daļā Atradnes atjaunojot zāļu purvu, bet daļā veidojot ūdenskrātuvi.
18. Saskaņā ar Rucavas novada teritorijas plānojumu Atradne iekļauta purvu un mežu teritorijā, kuras galvenā atļautā izmantošana ir mežsaimnieciska izmantošana. Kā viens no papildizmantošanas veidiem noteikta derīgo izrakteņu ieguve, saņemot pašvaldības atļauju.

Visu paredzētās darbības iespējamo risinājumu ietekmju novērtējums uz Natura 2000 teritoriju – Dabas Liegumu „Ķirbas purvs”, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti

1. Paredzētās Darbības iespējamā ietekme:

- 1.1. ĪADT likuma 43.panta (4)daļa noteic, ka paredzētajai darbībai, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), veic ietekmes uz vidi novērtējumu, bet 43.panta (5)daļa noteic, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.
- 1.2. Darbības Vieta robežojas ar Dabas Liegumu, kas ir iekļauts Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklā. Konkrētās Natura 2000 teritorijas aizsardzības mērķi ir saistīti ar purvam raksturīgajiem hidroloģiskajiem apstākļiem, kas veido to kā nozīmīgu teritoriju purvu biotopu un ar tiem saistīto sugu aizsardzībai. Natura 2000 teritorijas tiešā tuvumā jau vēsturiski ir veikta kūdras ieguve, izveidoti nosusināšanas grāvji, kas nelabvēlīgi ietekmējis ĪADT.
- 1.3. Dabas Liegums un tā tuvumā esošās kūdras purva teritorijas ir savstarpēji saistītas, gan no hidroloģiskā viedokļa, gan kā biotopu komplekss. Meklējot saprātīgu līdzsvaru starp dabas aizsardzību un saimniecisko darbību, ir svarīgi, lai gadījumā, ja ieguve tiek veikta,

darbības ĪADT piegulošajā teritorijā nav pretrunā ar dabas aizsardzības un ĪADT izveides mērķiem, lai arī pēc ieguves pabeigšanas Darbības Vieta ilgtermiņā turpina veidot ar blakus esošajām teritorijām vienotu biotopu kompleksu, rekultivācijas rezultātā pēc iespējas kompensējot teritorijas noplicināšanos - atjaunojot vides stāvokli, veicinot augstvērtīgu biotopu atjaunošanos.

- 1.4. Nav pieļaujams, ka Paredzētā Darbība negatīvi ietekmē ĪADT, apdraud tā aizsardzības mērķus, nelabvēlīgi ietekmē tās ekoloģiskās funkcijas vai integritāti. Kūdras ieguve ir saistīta ar ūdens līmeņa pazemināšanu, savukārt būtiskākās kūdras ieguves nelabvēlīgās ietekmes saistāmas ar potenciālām izmaiņām ĪADT biotopu kvalitātē, ko var izraisīt susināšanas darbi, kā rezultātā iespējama koku, krūmu un sīkkrūmu augšanas apstākļu uzlabošanās un sfagnu samazināšanās.
- 1.5. Nepārdomātas darbības realizācijas rezultātā pastāv risks īpaši aizsargājamu biotopu vai sugu dzīvotņu fragmentācijai, īpaši aizsargājamo sugu, īpaši aizsargājamo biotopu vai sugas dzīvotnes izolēšanai (nošķiršana) no citiem tādiem pašiem biotopiem vai sugas dzīvotnēm, traucējumi, jo īpaši hidroloģiskā režīma izmaiņas var izsaukt izmaiņas īpaši aizsargājamā biotopa vai sugas dzīvotnes kvalitātē (tam raksturīgajās struktūrās un funkcijās), izsaukt izmaiņas likumsakarībās un mijiedarbībās, kuras nosaka Natura 2000 teritorijas struktūru un funkcijas. Tādēļ, vadoties no izvērtēšanas un piesardzības principa, Paredzētās Darbības ietekme jānovērtē un tai (ja tā pieļaujama) jānoteic tādi realizācijas nosacījumi, tai skaitā attiecībā uz Darbības Vietu (atkāpšanās no ĪADT, nosacījumi meliorācijas sistēmas izvietojumam, darbībai u.c.), kas kļiedē pamatotas šaubas par būtisku ietekmi un var nodrošināt ĪADT un kūdras ieguves līdzāspastāvēšanu.
- 1.6. Izvērtējot Paredzēto Darbību un tās ietekmi uz Dabas Liegumu, identificēti vairāki iespējamie ietekmes riski. Ziņojumā apskatīts gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa palielināšanās risks, kas vērtējams kā tiešā ietekme kūdras ieguves procesā. Ziņojumā izvērtētais avāriju risks saistīts ar darba drošības noteikumiem, kā rezultātā varētu izcelties, piemēram ugunsgrēks. Viens no nozīmīgākajiem riskiem, kas tiek izvērtēts Ziņojumā, ir pazemes ūdens līmeņa pazemināšana Atradnes teritorijā. Tas uzskatāms par ļoti nozīmīgu ilgtermiņa risku purva ekosistēmai, kā rezultātā var notikt dabisko purva teritoriju degradācija, tādēļ šie aspekti vērtēti Ziņojumā un vērtējami šajā atzinumā.

2. Informācija par iespējami ietekmētajām daba vērtībām (tostarp īpaši aizsargājamā biotopa vai sugas dzīvotnes platība, īpaši aizsargājamās sugas populācijas blīvums) un plānotie Paredzētās Darbības risinājumi:

- 2.1. Darbības Vietas un Paredzētās Darbības iespējamās ietekmes teritorijas apsekošanu un vērtēšanu veikusi sertificēta sugu un biotopu eksperte I.Silamiķele (turpmāk Eksperte).
- 2.2. Saskaņā ar Ekspertes veikto novērtējumu divās vietās Darbības Vieta, kopumā ~500m garā posmā, tieši robežojas ar Dabas Liegumu. Īpaši aizsargājamais biotops 91D0* *Purvaini meži*, kas atrodas Dabas Lieguma teritorijā, ar Darbības Vietu tieši robežojas ~100m garā posmā Atradnes Z. Pārējie tuvākie īpaši aizsargājамie biotopi Dabas Lieguma teritorijā atrodas ~300m attālumā no Atradnes. Eksperte novērtējusi, ka īpaši aizsargājamais biotops 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* atrodas vairāk kā 300m no Darbības Vietas.
- 2.3. Saskaņā ar Ziņojumu:
 - 2.3.1. biogeogrāfiskajā (boreālajā) reģionā uzskatīti 64589 km² biotopa 91D0* *purvaini meži*, Latvijā no tiem 2000 km². Dabas Liegumā biotops aizņem 158,53 ha, kas ir ~0,08% no biotopa aizņemtās platības valstī kopumā. Tiek vērtēts, ka īslaicīgā periodā biotopa platība samazināsies, kā arī, atrodoties ārpus ĪADT, minēto biotopu vidēji stipri ietekmē kūdras ieguve. Purvainu mežu biotopa pastāvēšanas un kvalitātes

nākotnes prognozes valstī kopumā tiek vērtētas kā biotopam nelabvēlīgas.

- 2.3.2. biotops 7230 kaļķaini zāļu purvi bioģeogrāfiskajā reģionā aizņem 20480 km², Latvijā konstatēti ~9 km² minētā biotopa. Dabas Liegumā biotops aizņem 189,64 ha lielu platību. Ziņojumā minēts, ka kopumā biotopa stāvoklis valstī vērtējams kā nelabvēlīgs-slikts un tās pastāvēšanu apdraud aizaugšana ar mežu, purvaino platību samazināšanās kopumā. Tiek prognozēta biotopa aizņemto platību un kvalitātes turpmāka samazināšanās.
- 2.4. Saskaņā ar Ekspertes vērtējumu Darbības Vieta ir būtiski ietekmēta un tajā nav konstatēts neviens īpaši aizsargājams biotops. Grāvju (gan kontūrgrāvju, gan kartu grāvju) apmalēs, uz atbērtņu joslas, piegulošajās mežainajās un krūmainajās teritorijās, kā arī degradētājās purva teritorijās uz D no Darbības Vietas (pamestajos kūdras laukos, niedru vai molīniju veidotajās sabiedrībās) konstatētas plašas, vitālas parastās purvmirtes *Myrica gale* audzes vai atsevišķi to kūmi. Divās vietās kūdras lauku ceļa krūmajos konstatēta ārstniecības brūnvalīte *Sanguisorba officinalis*.
- 2.5. Parastā purvmirte ir 3.kvantitatīvās izplatības grupā un Latvijā ir diezgan reti sastopama (zināmo atradņu skaits 31-100). Latvijā šī suga sasniedz tās izplatības areāla austrumu robežu. Parastā purvmire ierakstīta arī Baltijas jūras reģiona Sarkanajā grāmatā un Latvijas Sarkanajā grāmatā 3.kategorijā (reta suga). Ārstniecības brūnvalīte ir 2.kvantitatīvās izplatības grupā. Latvijā zināmo atradņu skaits ir 11-30. Ārstniecības brūnvalīte Latvijā ir tās izplatības areāla ziemeļu robežas tuvumā. Suga iekļauta Latvijas Sarkanās grāmatas 2.kategorijā (sarūkoša suga). Abas minētās sugas iekļautas MK 2000.gada 14.novembra noteikumos „*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*” un ir minētas kā sugas, kuru aizsardzībai veidojami mikroliegumi.
- 2.6. Ziņojumā novērtēts, ka, izvērtējot parastās purvmirtes audzes un to atrašanās vietas (meliorācijas grāvju apmales u.c.) – tās neatbilst īpaši aizsargājamo biotopu kategorijai un nav piemērotas mikrolieguma izveidei saskaņā ar MK 2012.gada 18.decembra noteikumiem Nr.940 „*Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un buferzonu noteikšanu*”. Ārstniecības brūnvalītes punktveida izplatība Darbības Vietā novērtēta kā tāda, kas, visticamāk, saistīta ar piemērotiem apstākļiem sēklu izplatībai un sugas migrācijai tieši susināšanas ietekmē. Eksperte vērtē, ka platības, kurās nenotiks kūdras ieguves process, potenciāli var veidot nepieciešamos sugu migrāciju koridorus. Tā kā Paredzēta Darbība kopumā tiks veikta nelielā platībā, - Ekspertes vērtējumā tā nevar radīt būtiskus šķēršļus sugu migrācijai.
- 2.7. Ekspertes vērtējumā, lai veicinātu bioloģiski vērtīgu biotopu atjaunošanos, līdz ar to arī platību palielināšanos valstī, pēc Paredzētās Darbības realizācijas izstrādātās platības ieteicams renaturalizēt. Ekspertes ieskatā par veiksmīgu zāļu purva renaturalizēšanas iespēju netieši liecina augājs, kas izveidojies agrāk sagatavotajos un šobrīd pamestajos kūdras laukos. Plašās parastās purvmirtes audzes gar grāvjiem un to vitalitāte liecina, ka šī suga apvidū var labi saglabāties un kūdras ieguve tās izplatību un sastopamību tiešā veidā neietekmēs. Saskaņā ar Ziņojumu - Paredzētās Darbības realizācijas gaitā iespēju robežās tiks saglabāti kūdras lauku ceļa nomalēs konstatētie ārstniecības brūnvalītes eksemplāri, tos iežogojot.
- 2.8. Eksperts-ornitologs, apsekojot Paredzētās Darbības un tai piegulošo teritoriju, novērtējis, ka tajā nav konstatēta neviena no Eiropas Savienības Putnu direktīvas I pielikuma sugām. Pamatojoties uz ornitologa atzinumu, Paredzētā Darbība visticamāk neradīs būtisku ietekmi vai traucējumu plānotajā Atradnē un tai piegulošajā teritorijā esošajai ornitofāunai.

3. Ar Paredzētās Darbības ietekmi saistītie apstākļi un plānotie Paredzētās Darbības risinājumi:

- 3.1. Atradne ir neliela daļa no Ķirbas purva tā dienvidrietumos. Ķirbas purvs atrodas Baltijas ledus ezera starpvaļņu ieplakā un tā pamatu veido glaciolimniski nogulumi. Ķirbas purvs atrodas uz lokālas ūdensšķirtnes – tā ziemeļos un austrumos gruntsūdens un arī virszemes un no purva novadāmais ūdens noplūst uz Jēčupi, kas ir Bārtas baseina upe, bet rietumos un dienvidos – uz Līgupi, kas pieder pie Papes ezera kanāla upēm. Darbības Vietā un tai piegulošajā teritorijā galvenais pazemes ūdens slānis, kas var tikt ietekmēts, veicot plānoto darbību, ir gruntsūdens. Dziļākus pazemes ūdens horizontus atdala samērā biezs (10-15 m) ūdeni vāji filtrējošs glaciolimnisko (aleirītu un mālu) un glaciģēno (morēnas smilšmāls un mālsmilts) nogulumu slānis.
- 3.2. Ziņojumā norādīts, ka purva ieplakas malās (smiltīs) ūdens līmenis var būt augstāks kā ūdens līmenis purvā (kūdrā), kas novērots izraktajā smiltis karjerā plānotās darbības dienvidrietumu daļā, kur ūdens līmenis ir ~1,5 m augstāks nekā netālu esošajā purva novadgrāvī. Ziņojumā izvērtēts, ka ievērojamā ūdens līmeņu starpība, kas dabā redzama agrāk izveidotajos ugunsdzēsības dīķos un īpaši aizsargājamā biotopa 91D0* purvaini priežu meži pastāvēšana daļēji nosusināto Atradnes platību tiešā tuvumā, liecina par iepriekš sagatavoto kūdras ieguves lauku un to nosusināšanas sistēmas grāvju izolētību no pārējās purva daļas.
- 3.3. Darbības Vietas un tās apkārtnes hidroloģiskā režīma izmaiņas veiktas jau agrāk, veicot melioratīvos (notekgrāvju un kartu grāvju izveidošana) un inženiertehniskos (apauguma noņemšana, ugunsdrošības joslu izveide u.c.) pasākumus, sagatavojot Atradni izstrādei.
- 3.4. Ūdens, kas saistīts ar kūdru, noplūst atbilstoši izveidoto grāvju sistēmai (shematiski parādīta Ziņojuma 3.3.4.attēlā). Gruntsūdens, kas saistīts ar minerālgrunti, kopējo plūsmas virzienu kūdras lauku sagatavošana ietekmē maz, tas plūst dienvidu-dienvidrietumu virzienā, uz Līgupi. Līgupe ir Paredzētās Darbības un tai piegulošās teritorijas hidroloģiskās sistēmas galvenā ūdenstece – valsts nozīmes meliorācijas noteka. Upes posms, kas tek gar Ķirbas purva dienvidaustrumu malu, ir meliorēts – padziļināts un iztaisnots. Līgupē notiek gruntsūdeņu atslodze, kas saistīta gan ar minerālgrunti, gan kūdru.
- 3.5. Ziņojumā novērtēts, ka Darbības Vietai piegulošajā teritorijā augsnes bez pārpurvošanās pazīmēm izplatīta hipsometriski augstāk par kūdrainām augsnēm, tādēļ tiek pieņemts, ka kūdras izstrādes rezultātā pazeminātais ūdens līmenis Atradnē neradīs būtisku ietekmi uz tām. Ierosinātāja paredz, ka kūdrainajās augsnēs mitruma izmaiņas tomēr būs jūtamas, līdz ar to tiks ietekmēta to struktūra – notiks kūdraino augšņu sablīvēšanās. Paredzamā ietekmes zona, pēc ietekmes novērtējuma ietvaros veiktajiem aprēķiniem, sagaidāma 50-80 m attālumā no Atradni ieskaujošajiem novadgrāvjiem. Šāds potenciālais ietekmes maksimālais attālums aprēķināts tikai uz Z no Darbības Vietas. Tas tiek saistīts ar pazemes ūdens plūsmu noteicošo virzienu. Uz A un R no Atradnes tiek prognozēta šaurāka ietekmes zona (~50 m plata), kas sakristu ar kādreizējās ugunsdrošības joslas (ugunsdzēsības dīķu) platumu. Saskaņā ar vērtējumu uz D no Atradnes, Līgupes kreisajā krastā, ūdens līmeņa pazemināšanās prognozējama nebūtiska.
- 3.6. Saskaņā ar Ziņojumu kūdras ieguve izlīdzina pazemes ūdeņu līmeņa sadalījumu – plūsmas augšpusē notiek zināma līmeņa pazemināšanās, bet lejpusē – neliela līmeņa celšanās. Pamatojoties uz to tiek vērtēta potenciālās mitruma izmaiņas Darbības Vietai piegulošajās teritorijās, īpaši Dabas Liegumā, Ziņojumā novērtēts, ka uz dienvidiem un dienvidaustrumiem, lejpusē no Darbības Vietas, pazemes ūdens līmeņa pazemināšanās efekts praktiski nebūs jūtams (īpaši aizsargājamie biotopi 7230 *Kaļķaini zāļu purvi* Dabas Lieguma teritorijā atrodas šajā virzienā ~300m un lielākā attālumā no Atradnes). Nav

sagaidāma Paredzētās Darbības nelabvēlīga ietekme. Ziņojumā norādīts, ka, lai pēc iespējas mazinātu Paredzētās Darbības ietekmi uz aizsargājamo biotopu 91D0* *purvaini meži* Dabas Lieguma teritorijā, esošo novadgrāvi atbilstoši DAP ieteikumam paredzēts aizdambēt, bet ūdens plūsmu novirzīt pa jauno novadgrāvi dienvidu-austrumu-dienvidu-austrumu virzienā. Tiek prognozēts, ka šāda atkāpe no Atradnes malas ļaus novērst gruntsūdens līmeņa pazeminājumu Dabas Liegumā esošo purvaino mežu teritorijā, kas tieši robežojas ar Darbības Vietu. Ieguves darbu secību paredzēts organizēt pakāpeniski, pēc kārtas katrā no trīs ieguves laukumiem.

- 3.7. Uzsākot plānoto darbību paredzēti vairāki pasākumi – esošo grāvju apauguma pārtīrīšana tikai Atradnes pusē; buferzonu izveide vietās, kur kūdras lauki robežojas ar Dabas Lieguma teritoriju u.c., ūdens līmeņa pazemināšanas negatīvās ietekmes mazināšanai.

4. Ietekmju novērtējums uz Dabas Liegumu, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti:

- 4.1. Atbilstoši veiktajam novērtējumam, tostarp sadarbībā ar Eksperti un DAP izstrādātājiem risinājumiem ietekmes uz vidi mazināšanai, - pie nosacījuma, ja šādi risinājumi tiek īstenoti, - Ziņojumā netiek identificēts risks Dabas Lieguma īpaši aizsargājamo biotopu vai sugu dzīvotņu fragmentācijai, īpaši aizsargājamo sugu, īpaši aizsargājamo biotopu vai sugas dzīvotnes izolēšanai (nošķiršana) no citiem tādiem pašiem biotopiem vai sugas dzīvotnēm. Tāpat netiek prognozēts, ka traucējumi, jo īpaši hidroloģiskā režīma izmaiņas varētu izsaukt izmaiņas īpaši aizsargājamo biotopu vai sugu dzīvotņu kvalitātē (tam raksturīgajās struktūrās un funkcijās) Natura 2000 teritorijā, izsaukt izmaiņas likumsakarībās un mijiedarbībās, kuras nosaka Natura 2000 teritorijas struktūru un funkcijas.
- 4.2. Ziņojumā izvērtēts, ka, ievērojot dažādus piesardzības pasākumus, lai mazinātu kūdras izstrādes gaitā pazeminātā ūdens līmeņa negatīvās ietekmes risku uz blakus esošā Dabas Lieguma dabas vērtībām, Paredzētās Darbības īstenošanas rezultātā netiks apdraudēti Dabas Lieguma īpaši aizsargājamie biotopi. Ziņojumā, pamatojoties uz Ekspertes vērtējumu, konstatēts, ka kūdras ieguve Atradnē neapdraudēs Latvijā vai Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamo biotopu veidus, īpaši 91D0* *Purvaini meži* un 7230 *Kaļķaini zāļu purvi*, kas atrodas Atradnes tuvumā. Ziņojumā norādīts, ka izstrādājot paredzētos kūdras laukus, netiks iznīcināti dabiski vai mazskarti biotopi, kā arī nav sagaidāms, ka Paredzētā Darbība radīs būtiskas izmaiņas apkārtnes biotopu sugu sastāvā. Secināts, ka ar izvēlētajiem ietekmes novēršanas un samazināšanas risinājumiem, kūdras ieguve paredzētajās platībās neapdraud dabas vērtības Dabas Liegumā, nelabvēlīgi neietekmēs to aizsardzības mērķus un uzdevumus. Ziņojumā novērtēts, ka Paredzētā Darbība neradīs būtisku ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju Natura 2000 – dabas liegumu „*Kirbas purvs*” un jaunas situācijas izmaiņas Dabas Liegumā. Balstoties uz vērtējumu par iespējamu negatīvu ietekmi uz īpaši aizsargājamam dabas vērtībām, jo īpaši Eiropas Savienības prioritārajām sugām un biotopiem (pamatojoties uz MK Noteikumu Nr.300 9.punktā minētajiem novērtējuma kritērijiem), konstatēts, ka Paredzētās Darbības rezultātā aizsargājamā purvaino mežu biotopa fragmentācija nepalielināsies un traucējumi īpaši aizsargājamām sugām nav sagaidāmi.
- 4.3. Saskaņā ar Ziņojumu kūdras ieguves atjaunošana Atradnē ir paredzēta bez ievērojamas esošās meliorācijas sistēmas pārkārtošanas un padziļināšanas. Ziņojuma autoru vērtējumā nav sagaidāms, ka kūdras laukos, kas izstrādei sagatavoti jau iepriekšējos gados, būs jaunas būtiskas izmaiņas to augsnes struktūrā ārpus aprēķinātās ietekmes zonas.
- 4.4. Ziņojumā vērtēts risks, ka, īstenojot Paredzēto Darbību, var nelabvēlīgi tikt ietekmētas (ārpus Natura 2000 teritorijas) īpaši aizsargājamās sugas un to dzīvotnes – parastā purvmirte *Myrica gale* un ārstnieciskā brūnvāļīte *Sanguisorba officinalis*, kas konstatētas

Atradnē. Ziņojumā secināts, ka parastās purvmirtes audzes un to vitalitāte gar meliorācijas grāvjiem, liecina, ka šī suga apvidū var labi saglabāties un kūdras ieguve tās izolētību un sastopamību tiešā veidā neapdraudēs, bet kūdras laukos konstatētie sugas eksemplāri, uzsākot Atradnes izstrādi, tiks zaudēti. Minētā ietekme novērtēta kā nosacīti neatgriezeniska, jo, veiksmīgi realizējot kūdras lauku reanaturalizāciju, tiks iegūta jauna dzīvotne esošajām, kā arī jaunām augu un dzīvnieku sugām. Ziņojumā izvērtēts, ka zaudētās parastās purvmirtes augtenes neradīs nekādus draudus sugas izplatībai Latvijā. Savukārt starp kūdras laukiem esošā ceļa uzbūrumā konstatētās ārstnieciskas brūnvālītes, saskaņā ar Ziņojumā sniegto informāciju, iespēju robežās tiks saglabātas un iežogotas.

- 4.5. Saskaņā ar Ziņojuma izstrādes gaitā veiktiem aprēķiniem ar Paredzēto Darbību sagaidāmo trokšņa līmeņa palielinājumam un gaisu piesārņojošo vielu emisiju novērtējumam, Paredzētās Darbības rezultātā nav prognozēti normatīvajos aktos noteikto robežvērtību pārsniegumi.

Kopsavilkums par Paredzētās Darbības ietekmi samazinošajiem un kompensējošajiem pasākumiem:

1. Ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000 novērtējuma procedūras rezultātā, izvērtējot potenciālās negatīvās ietekmes avotus, izstrādāti priekšlikumi dažādiem pasākumiem, kas īstenojami Paredzētās Darbības iespējamās ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novēršanai un samazināšanai. Citu starpā:
 - 1.1. Lai samazinātu iespējamu ietekmi uz hidroloģiskajiem un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem Dabas Liegumā, Ierosinātāja neplāno veikt jaunu grāvju izveidi, atskaitot novadgrāvi atradnes ZA, kas izveidojams ar mērķi pārkārtot meliorācijas sistēmu tālāk no Dabas Lieguma, vai esošo grāvju un pazemes drenāžu sistēmu padziļināšanu.
 - 1.2. Atradni paredzēts izstrādāt pakāpeniski, katru no trijiem ieguves laukiem atsevišķi. Galvenie Atradnes izstrādes ietekmes mazināšanas pasākumi, ko plānots veikt, uzsākot Paredzēto Darbību, ir ūdens novadīšanas sistēmas pārkārtošana Atradnes ZA, kur tas robežojas ar Dabas Liegumu, novirzot to uz D pirms lieguma teritorijas. Tādējādi (sadarbībā ar DAP) izstrādāts risinājums, lai novērstu nelabvēlīgu ietekmi uz aizsargājamo biotopu 91D0* *Purvaini meži*.
 - 1.3. Lai kontrolētu un uzraudzītu Ziņojumā izdarīto secinājumu atbilstību faktiskajai situācijai un pie nepieciešamības paredzētu tūlītējus pasākumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai, plānots izveidot gruntsūdens un virszemes ūdeņu līmeņa novērošanas jeb monitoringa sistēmu. Monitoringa programmu paredzēts saskaņot ar DAP un Valsts vides dienesta Liepājas reģionālo vides pārvaldi (turpmāk VVD Liepājas Pārvalde). Monitoringa sistēmā plānots iekļaut vismaz četrus novērošanas urbumus gruntsūdens līmeņa kontrolei un vienu virszemes ūdens līmeņa novērošanas posteni. Novērojumu urbumus plānots ierīkot – divus uz Z no Atradnes, Dabas Lieguma aizsargājamā biotopa 91D0* *Purvaini meži* izplatības teritorijā, vienu relatīvi neitrālā zonā, uz R no Atradnes, vienu – gruntsūdens plūsmas virziena leņķī, uz D no Atradnes. Virszemes ūdens līmeņa novērošanas posteni paredzēts ierīkot vienā no agrākajiem ugunsdzēsības dīķiem Dabas Lieguma teritorijā. Plānotais minimālais mērījumu skaits monitoringa punktos - četras reizes gadā jeb reizi ceturksnī. Par katru monitoringa apsekojuma reizi paredzēts sagatavot informatīvu atskaiti, bet reizi gadā – pārskatu par iegūtajiem datiem. Iegūtos rezultātus plānots iesniegt DAP un VVD Liepājas Pārvaldē.
 - 1.4. Monitoringa novērojumus plānots veikt jau pirms Paredzētās Darbības uzsākšanas, lai iegūtu rezultātus par fona situāciju, pret kuriem nākotnē būtu iespējams izvērtēt izmaiņas un to būtiskumu. Monitoringa programmu plānots izstrādāt kā kūdras ieguves projekta sastāvdaļu.

- 1.5. Lai mazinātu ugunsnelaimes risku, Paredzētās Darbības gaitā plānots nodrošināt ugunsdrošības pasākumus, darbinieku apmācību un instruktāžu. Īpaši paredzēts kontrolēt kūdras ieguves un uzglabāšanas vietas.
- 1.6. Ņemot vērā to, ka Atradnē un tai piegulošajā teritorijā konstatētas aizsargājamo augu sugas (*parastā purvmirte un ārstniecības brūnvālīte*), negatīvās ietekmes mazināšanai paredzēts Atradnes ceļa nomalēs konstatēto *ārstniecisko brūnvālīšu* eksemplārus iežogot, bet novadgrāvju apmalēs, kur konstatēts *parastās purvmirtes* (iespēju robežās, lai netraucētu ūdens noteci), paredzēts saglabāt apaugumu (veicinot sugu izplatību un saglabājot parastās purvmirtes audzes).
2. Saskaņā ar Ziņojumu, - ģeoloģiskie procesi, kas raksturo Darbības Vietu un tai piegulošo teritoriju, ir cieši saistīti ar purva veidošanos – pārpurvošanos vai purva degradāciju, ko vistiešāk ietekmē ūdens līmeņa izmaiņas teritorijā. Esošā situācija Atradnē uzrāda, ka daļa izstrādei sagatavotās, degradētās purva teritorijas, aizaugot agrāk izveidotajai purva nosusināšanas sistēmai, pakāpeniski atkal sāk pārpurvoties. Tiek prognozēts, ka līdzīgs scenārijs atkārtosies arī pēc Atradnes izstrādes. Saskaņā ar Atradnes rekultivācijas plānu, to paredzēts renaturalizēt, aizdambējot esošos susināšanas grāvjus un paaugstinot ūdens līmeni izstrādātajā Atradnē. Šādu risinājumu kā piemērotu atzinusi arī Eksperte. Pēc izstrādes pabeigšanas veicot atbilstošus pasākumus purva mitruma līmeņa atjaunošanai, iespējams atjaunosies zemā tipa purva veģetācija un sāks uzkrāties kūdra.
3. Pamatojoties uz ĪADT likuma 43.pantu, nav nepieciešams noteikt kompensējošos pasākumus Paredzētajai Darbības ietekmei, jo, saskaņā ar ietekmes novērtēšanas rezultātiem, - ar nosacījumu, ka tiek realizēti ietekmes novēršanas un samazināšanas pasākumi, - nelabvēlīga ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas Natura 2000 teritoriju ekoloģiskajām funkcijām un integritāti nav sagaidāma un Paredzētā Darbība nebūs pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

Izvērtētā dokumentācija

1. Biroja 2013.gada 17.maija lēmums Nr.1-n “*Par ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju („Natura 2000”) novērtējuma procedūras piemērošanu*” un lietas materiāli.
2. 2013.gada 16.jūlija pilnvara Nr.18/2013, ar ko Ierosinātāja pilnvaro Izstrādātāju.
3. Izstrādātājas 2013.gada 18.jūlija vēstule par nosacījumu izsniegšanu ietekmes uz „Natura 2000” teritorijas novērtējuma veikšanai.
4. Biroja 2013.gada 14.augusta vēstule Nr.3-03/1012 un 2013.gada 14.augusta nosacījumi Paredzētās Darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju („Natura 2000”) novērtējumam.
5. Izstrādātājas 2014.gada 21.janvāra vēstule par novērtējuma ziņojuma „*Derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves kūdras atradnē „:Ķirbas, Tīreļu purvs” ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) - dabas liegumu „Ķirbas purvs”*” elektroniskās versijas iesniegšanu un paziņojums par sabiedrisko apspriešanu.
6. Paredzētās Darbības novērtējuma Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokols.
7. VVD Liepājas Pārvaldes 2014.gada 20.februāra atzinums Nr.5.5.-8./277 ar komentāriem un priekšlikumiem.
8. DAP 2014.gada 21.februāra atsauksme Nr.4.9/12/2014-N par Ziņojumu un novērtējuma ziņojumu un norādes tā pilnveidošanai.
9. Ierosinātājas 2014.gada 20.martā iesniegtā Ziņojuma aktuālā redakcija.

10. DAP 2014.gada 23.aprīļa atsauksme Nr.4.9/20/2014-N-E par Ziņojuma aktuālo redakciju un norādes par nepieciešamajiem labojumiem un papildinājumiem.
11. VVD Liepājas Pārvaldes 2014.gada 30.aprīļa atsauksme Nr.5.5.-5./587 ar komentāriem un priekšlikumiem Ziņojuma aktuālajai redakcijai.
12. Biroja 2014.gada 30.aprīļa lēmums Nr.3-02/722 par Ziņojuma aktuālo redakciju ar norādījumiem tā papildināšanai.
13. 2014.gada 11.decembrī iesniegtā Ziņojuma aktuālā redakcija, tostarp Ziņojumam pievienotā DAP 2014.gada 9.septembra atsauksme Nr.4.9/5/2014-N-E „*Par laboto kūdras ieguves ietekmes uz dabas liegumu Ķirbas tīrelis novērtējumu*”.

Paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotie ieinteresēto pušu viedokļi un argumenti (tai skaitā sabiedriskās apspriešanas rezultāti):

1. Informācija par sabiedrisko apspriešanu:

- 1.1. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta „*Kurzemes Vārds*” 2014.gada 23.janvāra numurā, kā arī Biroja mājaslapā www.vpvb.gov.lv, Rucavas novada mājaslapā – www.rucava.lv un Ziņojuma Izstrādātāja mājaslapā – www.videseksperti.lv. Ar informāciju bija iespējams iepazīties Rucavas novada domē, kā arī elektroniskā veidā – www.rucava.lv un www.videseksperti.lv.
- 1.2. Sabiedriskās apspriešanas sapulce notika 2014.gada 3.februārī Rucavas novada domes telpās. Sanāksmē piedalījās 11 interesenti, kā arī Ierosinātājas, Izstrādātājas Biroja, Rucavas novada pašvaldības pārstāvji. Klātesošie tika iepazīstināti ar ietekmes novērtēšanas procedūru un iespēju iesniegt un izteikt priekšlikumus. Sanāksmē tika sniegta informācija par Paredzēto Darbību, tās novērtējuma rezultātiem, sniedzot iespēju uzdot jautājumus.
- 1.3. Sabiedriskās apspriešanas ietvaros Birojs par Ziņojumu ir saņēmis atsauksmes no VVD Liepājas Pārvaldes un DAP. Sabiedrības pārstāvju rakstiski priekšlikumi netika saņemti.
- 1.4. 2014.gada 12.decembrī Birojā tika iesniegtā Ziņojuma aktuālā redakcija, kurā veikti labojumi un papildinājumi pēc Biroja, VVD Liepājas Pārvaldes un DAP atsauksmēm. Paziņojums par novērtējuma Ziņojuma aktuālās redakcijas iesniegšanu Birojā 2014.gada 15.decembrī tika publicēts Biroja mājas lapā www.vpvb.gov.lv un pašvaldības mājaslapā www.rucava.lv. Ar iesniegtajiem materiāliem varēja iepazīties arī Izstrādātājas mājaslapā www.videseksperti.lv.

2. Apkopotie viedokļi:

- 2.1. Paredzētās Darbības ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma procedūrā aktīvi līdzdarbojās VVD Liepājas Pārvalde un DAP, savās atsauksmēs ietveros savus iebildumus, priekšlikumus, kā arī izstrādātās rekomendācijas Paredzētās Darbības ietekmes novērtēšanai vai ietekmes novēršanai un mazināšanai. Novērtējuma gaitā Ziņojums Ierosinātājai tika nodots arī papildināšanai un pārstrādāšanai, norādot uz nepilnībām un trūkumiem, kas novēršami, citu starpā ņemot vērā VVD Liepājas Pārvaldes un DAP norādīto. Nosacījumi Paredzētās Darbības ietekmes novērtēšanai un mazināšanai galvenokārt bija vērsti uz pasākumiem hidroloģiskā režīma izmaiņu Dabas Liegumā novēršanai, paredzot papildus aizsardzības zonu un pārkārtojot meliorācijas sistēmu (veidojot buferzonu).
- 2.2. Lai mazinātu hidroloģiskā režīma izmaiņu negatīvo ietekmi uz Dabas Liegumā esošajām dabas vērtībām, VVD Liepājas Pārvalde ierosināja izveidot buferzonu arī Atradnes R, kura tā robežojas ar Dabas Liegumu, līdzīgi, kā Atradnes ZA. Tāpat, lai prognozētu ūdens iztvaikošanu un gruntsūdens līmeni purvā, ņemot apaugumu un pielietojot frēzkūdras

ieguves metodi, tika ieteikts izmantot Latvijas zinātnieku un melioratoru darbus un pieredzi par purva nosusināšanu un kūdras ieguvī, kas balstīti uz Latvijas teritorijas apstākļiem.

2.3. DAP cita starpā izstrādāja sekojošus priekšlikumus un ierosinājumus un sniedza viedokli par Paredzēto Darbību, tās ietekmi, nosacījumiem un iespējamību:

- 2.3.1. Lai nodrošinātu kūdras Atradnes ZA daļā plānotās buferzonas funkcijas – mazināt kūdras ieguves iespējamo negatīvo ietekmi uz Dabas Liegumu, ieteicams nepārtīrīt un izslēgt no noteces tīkla kontūrgrāvi Atradnes ZA, kas to atdala no Dabas Lieguma.
- 2.3.2. Plānotās virszemes un gruntsūdens līmeņa monitoringa sistēmas punktus būtu vēlams ierīkot arī Dabas Liegumā, biotopa 91D0* izplatības teritorijā vai tās tiešā tuvumā. Monitoringa sistēmu vēlams ieviest un mērījumus uzsākt jau pirms paredzētās darbības, lai, sākot Atradnes izstrādi, iegūtie dati ir salīdzināmi ar sākotnējo stāvokli, tos turpinot līdz pat Atradnes rekultivācijas beigām. Nepieciešams precizēt, kādi tieši būs hidroloģiskā režīma atjaunošanu veicinoši pasākumi, ja tiks konstatēta kūdras izstrādes nelabvēlīga ietekme uz Dabas Lieguma teritoriju un noteikt parametrus, kurus sasniedzot tiks uzskatīts, ka hidroloģiskā režīma izmaiņas sāk negatīvi ietekmēt lieguma teritoriju. Nepieciešams atrunāt biežumu, kādā par monitoringa rezultātiem tiks informēta DAP.
- 2.3.3. Pamatojoties uz biotopu eksperta atzinumu par Atradnes teritorijā konstatētajām īpaši aizsargājamās sugas – parastās purvmirtes *Myrica gale*, vitālajām audzēm gar grāvjiem un secinājumiem, ka kūdras ieguve tās izplatību tiešā veidā neapdraudēs, DAP norāda, ka uz šo sugu varētu attiekties Sugu un biotopu aizsardzības likuma 13.panta norma, kas nosaka, ka iegūstot īpaši aizsargājamās sugas indivīdus, jānodrošina labvēlīga šīs sugas aizsardzība, tādā veidā padarot pieļaujamu daļēji izstrādātajās platības esošo parastās purvmirtes eksemplāru bojāeju kūdras Atradnes izstrādes gaitā. Savukārt par ārstniecībass brūnvālītes – *Sanguisorba officinalis* saglabāšanu pozitīvi novērtēta Ziņojumā iekļautā apņemšanās kūdras izstrāde gaitā saglabāt to eksemplārus. DAP uzskata, ka nepieciešams konkrēti noteikt, kā tieši tiks veikta ārstniecisko brūnvālīšu iežogošana.
- 2.3.4. DAP 2014.gada 9.decembra atsauksmē Nr.4.9/56/2014-N-E, izvērtējot laboto Ziņojumu, konstatēts, ka lielāko apdraudējumu Dabas Liegumam Atradnes izstrādes gaitā varētu radīt gruntsūdens līmeņa pazemināšana. DAP norādīja, ka Ziņojuma labotajā versijā ņemti vērā DAP iepriekš izteiktie priekšlikumi nepārtīrīt un izslēgt no noteces tīkla kontūrgrāvjus Atradnes ZA daļā, lai minimizētu tās iespējamo negatīvo ietekmi uz Dabas Lieguma teritorijā esošo biotopu 91D0* *purvaini meži*, padarot šo ietekmi nebūtisku. DAP atzīst, ka Ziņojums ir papildināts ar informāciju par gruntsūdens un virszemes ūdeņu novērošanas sistēmu, lai kontrolētu plānotās darbības iespējamo negatīvo ietekmi uz Dabas Liegumu. Tāpat konstatēts, ka novērojumus paredzēts uzsākt jau pirms Atradnes izstrādes, lai fiksētu sākotnējo stāvokli un būtu iespējams to salīdzināt ar datiem, kas tiks iegūti, uzsākot izstrādi. Ierosinātāja ir gatava pārtraukt kūdras ieguvī un uzsākt inženiertehniskos pasākumus stāvokļa stabilizācijai, ja tiks konstatēta kūdras ieguves negatīva ietekme uz Dabas Liegumu. DAP tāpat konstatē, ka paredzēta īpaši aizsargājamās sugas - ārstniecībass brūnvālītes *Sanguisorba officinalis*, eksemplāru saglabāšana, norobežojot tos ar iežogojumu.
- 2.3.5. Ņemot vērā Ziņojumā iekļautos labojumus, DAP par Paredzētās Darbības

ietekmes novērtējuma Ziņojumu sniegusi pozitīvu atsauksmi, attiecīgi atzīstot par akceptējamiem izstrādātos Paredzētās Darbības ietekmes uz vidi novēršanas un mazināšanas pasākumus, kā arī risinājumus iespējamās ietekmes uzraudzībai un monitoringam. Uz limitējošiem faktoriem Paredzētās Darbības pieļaujamībai DAP nenorāda.

Nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama:

Rezumējoši analizējot Ziņojumā sniegto informāciju, DAP un VVD Liepājas Pārvaldes viedokļus, Birojs secina, ka Paredzētā Darbība plānota ārpus Eiropas nozīmes (Natura 2000) un Latvijas nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un nav paredzēta putniem nozīmīgā vietā. Darbības Vietā nav izveidotu mikroliegumu un teritorijā jau vēsturiski veikti meliorācijas darbi, sagatavojot Atradni izstrādei. Paredzētās Darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) Ziņojumā ir analizēti un sniegti paskaidrojumi DAP un VVD Liepājas Pārvaldes priekšlikumiem un komentāriem. Būtiskākā ietekme, kas, uzsākot plānoto darbību un Atradnē atjaunojot agrāko meliorācijas sistēmu, varētu atstāt negatīvu ietekmi uz blakus esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), ir hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas. Pamatojoties uz Ziņojumā veiktajiem aprēķiniem un sniegto izvērtējumu par hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņām, veicot Atradnes susināšanu, pazemes ūdens līmeņa pazeminājums var ietekmēt teritoriju līdz ~80 m no Atradnes meliorācijas grāvja. Saskaņā ar Ziņojumā izvērtētajiem aprēķiniem un novērojumiem dabā šāda potenciālā maksimālā ietekmes zona iespējama tikai uz ziemeļiem (pazemes ūdeņu plūsmas noteicošajā virzienā) no Atradnes. Citos virzienos tas tiek prognozēts līdz 50 m (agrākā Atradnes ugunsdrošības zona). Ņemot vērā Ziņojumā aprēķināto un novērtēto potenciālo plānoto kūdras izstrādes ietekmes zonu un Atradnei piegulošās teritorijas veģetācijas raksturojumu, Ziņojumā ir noteikta pieļaujamā ieguves teritorija un teritorijas, kur veidojamas buferzonas (neapgūstamā kūdras Atradnes daļa), kā arī izstrādāti pasākumi ietekmes mazināšanai. Teritorijas, kur paredzēta buferzonu izveide, noteiktas sadarbībā ar DAP un attēlotas Ziņojuma 12. pielikumā. Tādējādi, vadoties no novērtējuma rezultātiem, tostarp DAP vērtējuma un Ziņojumā iestrādātajiem risinājumiem, Birojs neidentificē, ka, īstenojot Paredzēto Darbību, Atradnes susināšanas ietekmes zona varētu negatīvi ietekmēt Dabas Lieguma teritorijā esošo īpaši aizsargājamo biotopu 91D0* *Purvaini meži*, kas robežojas ar Atradni, kā arī neidentificē, ka Paredzētā Darbība varētu atstāt negatīvu ietekmi uz Dabas Lieguma īpaši aizsargājamām sugām un īpaši aizsargājamiem biotopiem. No novērtējuma rezultāta arī neizriet, ka Paredzētā Darbība (ar risinājumiem, kas noteikti novērtējuma gaitā un rezultātā) varētu apdraudēt sugas kā raksturīgo biotopu sastāvdaļu Dabas Liegumā un nav paredzama sugu izplatības areāla samazināšanās. Tādējādi, - pie nosacījuma, ka tiek ievēroti visi izstrādātie un ar DAP saskaņotie Paredzētās Darbības ietekmes uz vidi novēršanas un mazināšanas pasākumi, kā arī risinājumi iespējamās ietekmes uzraudzībai un monitoringam, nav sagaidāms, ka Paredzētās Darbības ietekmes zona pasliktinās esošo situāciju Dabas Lieguma teritorijā, nav sagaidāms, ka tā negatīvi ietekmēs Dabas Liegumā sastopamas dabas vērtības, ekoloģiskās funkcijas un integritāti, kā arī secināms, ka Paredzētā Darbība nebūs pretrunā tā aizsardzības mērķiem. Līdz ar to, Birojs, sniedzot šo atzinumu, nav konstatējis tādas apstākļus, kas būtu par pamatu kopumā aizliegt Ierosinātās plānoto darbību, tai pat laikā Paredzētā Darbība ir iespējama tikai ievērojot gan Ziņojumā paredzētos, gan DAP noteiktos un šajā Biroja atzinumā ietvertos nosacījumus, ar kādiem darbība īstenojama, tai skaitā:

- 1. Paredzētā Darbība, tai skaitā kūdras lauku susināšana un Atradnes izstrāde nedrīkst negatīvi ietekmēt Dabas Liegumu un tajā esošās dabas vērtības, tā ekoloģiskās funkcijas un aizsardzības mērķus, tādēļ jāparedz un jārealizē nepieciešamie inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi šīs teritorijas aizsardzībai un monitoringam.**
- 2. To starpā atbilstoši Ziņojumā iestrādātajam risinājumam jāparedz buferzonu**

izveidi starp Atradni un Dabas Liegumu, kā tas attēlots Ziņojuma 12.pielikumā. Atradnes ziemeļaustrumu malā, kur Atradne tieši robežojas ar Dabas Liegumā esošo īpaši aizsargājamo biotopu 91D0* *Purvaini meži* papildus esošo meliorācijas grāvja posmu starp Atradni un Dabas Liegumu uz ziemeļaustrumiem no Atradnes nepieciešams aizbērt, bet jaunu grāvi veidojot aiz plānotās buferzonas.

3. Kur iespējams jānodrošina Atradnes ceļa nomalēs konstatēto *ārstniecisko brūnvālīšu* eksemplāru saglabāšanu un iežogojšanu, bet novadgrāvju apmalēs, kur konstatēts *parastās purvmirtes*, iespēju robežās, lai netraucētu ūdens noteci, jānodrošina apauguma saglabāšanu, veicinot sugu izplatību un saglabājot *parastās purvmirtes* audzes.
4. Jau pirms Paredzētās Darbības uzsākšanas jāizveido gruntsūdens un virszemes ūdeņu līmeņa novērošanas jeb monitoringa sistēmu. Monitoringa sistēmā nepieciešams iekļaut vismaz četrus novērošanas urbumus gruntsūdens līmeņa kontrolei un vienu virszemes ūdens līmeņa novērošanas posteni. Papildus ūdens līmeņa izmaiņu monitoringam nepieciešams ierīkot punktus un izstrādāt monitoringa programmu arī botāniskajiem novērojumiem. Konkrētās monitoringa vietas noteikt sadarbībā ar DAP un VVD Liepājas Pārvaldi.
5. Monitoringa programma un nosacījumi, tai skaitā biežums, atskaites forma, atskaišu saturs un biežums, kā arī nosacījumi informācijas apmaiņai un iestāžu līdzdalībai monitoringa veikšanā nosakāmi sadarbībā ar DAP un Liepājas Pārvaldi, paredzot prasības monitoringa rezultātu izvērtēšanai, lai nepieciešamības gadījumā lemtu par papildus nosacījumiem negatīvas ietekmes nepieļaušanai vai samazināšanai. Nepieciešamības gadījumā jāierīko papildus novērojumu tīkls, ja ierīkotā sistēma nesniegtu pietiekami detalizētu informāciju.
6. Monitoringa programmā jānosaka pieļaujamais prognozētais pazemes ūdens un gruntsūdens līmeņus un sadarbībā ar DAP jāizstrādā preventīvo pasākumu plāns rīcībām, kas veicamas, ja Atradnes izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas šīs vērtības. Monitoringa programmā tāpat jāietver pasākumu plāns rīcībām, kas veicamas, ja Atradnes izstrādes laikā tiek konstatētas biotopu stāvokļa izmaiņas, kas var būt saistītas ar Paredzēto Darbību. Ja Atradnes izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas noteiktās vērtības vai konstatētas biotopu stāvokļa izmaiņas, kas var būt saistītas ar Paredzēto Darbību, ieguve Atradnē jāpārtrauc un jāveic plānā noteiktie pasākumi, tai skaitā jāinformē DAP.
7. Monitoringa novērojumus nepieciešams uzsākt jau pirms Paredzētās Darbības uzsākšanas, lai iegūtu salīdzināmo informāciju par pamatstāvokli pirms Paredzētās Darbības realizācijas.
8. Jānodrošina Ziņojumā paredzētie ugunsdrošības pasākumi, tostarp preventīvie pasākumi, novēršot un samazinot ugunsgrēka izcelšanās iespējamību. Nav pieļaujama tāda Paredzētās Darbības vajadzībām izmantojama ugunsdzēsības baseinu/dīķu risinājuma un dziļuma izvēle, kas varētu izmainīt hidroloģisko režīmu vai citādi pasliktināt stāvokli Dabas Liegumā.
9. Atradne rekultivējama, veicot tās renaturalizāciju jeb purvu (mitrāju) atjaunošanu. Daļu Atradnes var būt pieļaujams rekultivēt par ūdenskrātuvi, ja šādu risinājumu saskaņo DAP. Rekultivācijas pasākumi un nosacījumi iestrādājami derīgo izrakteņu ieguves projektā, tos saskaņojot ar DAP, AS „Latvijas Valsts meži” un Rucavas novada pašvaldību.

Direktors

(*paraksts)

A. Lukšēvics

*Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu